

פ ר ו ש ו ק ו ל מ ט' 44/א

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה ביום כ"ז, ט"ז בתמוז תש"ז - 25.6.56 בשעה 10.15.

- השתתפו: ג. גיר - היו"ר
 ב. אזניה
 ע. איכילוב
 ס. בנין
 י. הררי
 ס. הלל
 ז. ורהפטיג
 י. ישעיהו
 ב. לוקר
 י.ס. רוזנברג
 י. סופמן

- סוזמנים: פ. רוזן - סר המספטים
 א. ירין - המטבה ליועץ המספטי
 ס. אלון - סגן היועץ המספטי

סדר-היום: חוק לתיקון פקודת בנזיקים האזרחיים.

היו"ר ג. גיר: אני פותח את הישיבה.

חוק לתיקון פקודת בנזיקים אזרחיים.

סעיף 3 (סעיף 168).

ס. הלל: אני חושב שצריך למצוא הגדרה יוקר מתאימה לארץ או"ב.

אם הנתבע נמצא בארץ או"ב, מתקבל על הדעת לדרוש את העניין. אבל אם התובע נמצא בארץ או"ב, ואם יש לו ברירה שלא להסות סם, אי-אפשר לעכב הליך מספטי מסיבה זו. במקרה זה הדבר הקובע הוא לא היותו בארץ או"ב, אלא אם הוא בבחינת עציר או אסיר, במצב שאינו יכול להגיש את התביעה.

ז. ורהפטיג: אינני חושב שנכונה ההגבלה "אם ביום שבו נולדה עילת התביעה היה בארץ או"ב". יכול להיות שבאותו יום היה בארץ, וזמן קצר לאחר זאת נשבה. התאריך הקובע הוא דוקא בסוף תקופת ההתישנות. הייתי מציע כי אם אחד מבעלי הדין (ואני הייתי כותב בטפורט: התובע או הנתבע) נמצא בחלק מתקופת ההתישנות בארץ או"ב, תקופת המצאותו בארץ האויב אינה נכללת בתקופת ההתישנות, ואם הוא נמצא סם בסוף תקופת ההתישנות, הוא יקבל טנה נוספת אחריו. טובו.

ס. הלל: חושבני שזה עלול לסבך אותנו. אם ערכי נמצא בארץ או"ב מרצונו, והוא יכול להגיש את התביעה ואינו מגיש אותה, האם אנחנו צריכים לתת לו את הזכות להגיש אותה כעבור עטר סנים?

25.6.56

חוק לתיקון פקודת נזיקים אזרחיים

ס. אלון:

לפי החוק הקיים כיום, אם מישהו נמצא כחוק ליראל, תקופת ההתישנות אינה מתחילה כלל לרוץ. כך היה המצב באנגליה עד 1939. יסודה של ההלכה הזאת היה ביחסים המסוריים ובתנאים התחבורתיים של אותם הימים. ב-1939 ניטלו זאת באנגליה, ויצאה הוראה מיוחדת - אשר אנו הלכנו בעקבותיה - שתקופת ההתישנות תידחה רק אם מישהו נמצא בארץ אויב. אנו הרחבנו זאת.

אני מסכים שהיה כדאי למצוא נוסח אחר, כדי שטר המשפטים לא יכנס לסיבוכים מדיניים ויצטרך להכריז על ארצות מסויימות כעל ארצות אויב.

אשר להצעה להבחין בין נתבע ותובע. האבחנה הזאת אינה קיימת באנגליה, ואני חושב - בצדק. המדובר הוא באדם הנמצא במקום שבו אינו יכול לעמוד על זכויותיו האפשריות, וזה יכול להיות התובע בדיוק כמו הנתבע.

אשר להערתו של חבר הכנסת ורהפטיג, אם נתחיל לנכות מתקופת ההתישנות תקופת טאדם יצא מהארץ באמצע הזמן הזה, זה קשה להוכיח וזה מסבך את הענין. יכול לקרות שמאז קרה הטקרה עברו עשרים שנה, ואם יבוא ויזכיר כי בתוך הזמן הזה הוא לא היה שנים מספר בארץ, פעם חצי שנה ופעם שנה וכו', ושעוד לא חלה ההתישנות. מוטב להכניס בענין זה אחידות.

אשר להצעה להגביל את הדבר למקרים שבבצר טאדם הנמצא בחו"ל לקיים את ההליכים המשפטיים, אינני מתנגד לכך באופן עקרוני, אבל זה ידרוש הוכחות ולא נצא מזה.

ס. בגין:

ארץ אויב - זה כושג ברור מאוד ומקובל מאוד בהגדרות משפטיות. אולם אני רוצה להזהיר מפני ההגדרה הטופיעה בסעיף 68ה. על "ארץ אויב". ואני אוטר זאת על רקע ויכוח מטושך מאוד בוועדה אשר טיפלה בחוק השיפוט הצבאי. מסוכן מאוד בחוק אחד להכניס הגדרה משפטית מהי ארץ אויב, בעוד אשר בחוק אשר בו ההגדרה הזאת היא סכרעת - אין הגדרה כזאת, ובו משאירים את הדבר לבית-המשפט. ארץ הנמצאת במצב שלחמה איתנו, השאלה היא אם זה נקבע לפי מה שאנו אמרים או לפי מה שאותה ארץ אומרת, וזוהי הסיבה שנמנענו מלהגדיר זאת בחוק השיפוט הצבאי.

אני מציע, א פוא, שבחוק זה נרחק מהגדרה. אשר למטכות הניתנות לטר המשפטים, זוהי מטכות כוללת, כדי שאם באחד הימים יהיה צורך, אפשר יהיה להכניס עוד ארץ לרשימה.

הייתי מציע להשאיר את המלים "ארץ אויב", אבל בלי הגדרה. לא הייתי מציע להשתמש במלים "ארץ עוינת", מפני שאין זה מושג משפטי ברור.

באשר לתקופת ההתישנות, אינני חושב שחבר הכנסת ורהפטיג צודק בהציעו למחוק את המלים "כיום בו נולדה עילת התביעה". אם בזמן שאדם היה בארץ אויב, נגרם נזק לרכושו, מובן שיש לדחות את תקופת ההתישנות. מצד שני יש קטגוריה שניה, שונה לגמרי: אדם היה בארץ בזמן שנולדה עילת התביעה, אולם לאחר זמן מה, אך לא לאחר ארבע שנים, הוא נפל בידי אויב. וצריך להכליל את שני המקרים. במקרה זה הייתי מוסיף חדשים לאחר שובו של האדם מארץ אויב.

ב. אונזיה:

אני מציע את ההצעה הזאת: "כחישוב הזמן האסור בסעיף 68 לא תובא בחיבון כל תקופה אשר בה ישב אחד מבעלי הדין בשטח הנתון לריבונותה של מדינה הנמצאת במצב שלחמה עם ייראל, או בשטח התפוס בידי מדינה כזאת, או בכל שטח אחר שטר המשפטים הורה עליו בצו כי סעיף זה יחול עליו".

ז. ורהפטיג: אני מציע הגדרה אחרת לטלים "ארץ אויב", הגדרה סטורית מן המשפט העברי המקורי, מאחר שסעיף זה קרוב מאוד למשפט העברי: "בארץ הנמצאת עם מדינת ישראל בתנאי שעת חירום, ואין ביניהם הסיירות מצויפת". אפשר אולי להסתפק רק בחלק הראשון של ההגדרה.

ט. הלל: הייתי מוכן לקבל את הצעת חבר הכנסת ורהפטיג אם היועצים המשפטיים יודיעו כי זוהי הגדרה יורידית טובת, ואם נוסף לכך נשאיר את אפשרות הקביעה בידי שר המשפטים.

אשר להצעתי להפריד בענין זה בין תובע ונתבע, אין מצבנו דומה למצבה של אנגליה. אם יבוא לכאן מישהו מסודאן וירצה להגיש תביעה, יתנו לו לעשות זאת. לאומת זאת, אזרח שלנו לא יוכל להגיש תביעה כזאת בסודאן. לכן אני מציע את ההפרדה, ובמקרה של הפרדה, יש מקום להוסיף "בתנאים שנבצר מטנו להגיש משפט".

ב. אזניה: בלית ברירה אפשר לכתוב: "בשטח הנתון לריבונותה של מדינת שאין ישראל נמצאת אתה ביחסים משפטיים תקינים".

ז. ורהפטיג: אם חבר הכנסת אזניה אינו רוצה מטעמים מוכנים להשתמש במלה "ארץ", אפשר לכתוב "במקום שנמצא בתנאי שעת חירום עם ישראל", ולא צריך להכניס את ענין הריבונות.

עלינו לזכור כי תקופת ההתישנות היא פריביליגיה הניתנת לנתבע. היא עוזרת לו להיפטר מתביעה שמגיעה מטנו, בטענת ההתישנות. לכן יש אפשרות בענין זה לגמישות הרבה יותר גדולה מאשר במקרים אחרים.

י. טופמן: המושג "ארץ אויב" אינו נותן תוכן שלא למה שאנחנו מתכוונים. ואין זה טוב שתהיה הודעה של שר המשפטים שלצורך חוק זה וזה ארץ מסויימת היא ארץ אויב. אותו פגם אסטטי אני רואה גם בהצעת חבר הכנסת אזניה. סתוך כך, אני מביע בדרך אליטינציה להצעתו של חבר הכנסת ורהפטיג. אלא שהמושג "הסיירות אינן מצויפות" אינו מתאים לתנאים שלנו.

ט. כנין: שוכנעתי שלא טוב להשתמש במושג "ארץ אויב". אולם ההגדרה של "תנאי שעת חירום" בין שתי מדינות, היא סלאכותית. מדינה יכולה להכריז שהיא נמצאת במצב חירום. אבל אין היא יכולה להיטצא בתנאי שעת חירום עם מדינה אחרת.

אני מציע איפוא: "נמצא בארץ בה נבצר מטנו מחמת יחסיה עם מדינת ישראל, להגיש את התביעה". אינה מוכרחה להיות סלחטה או איבה או ניתוק יחסים דיפלומטיים, אבל יכול להיות מצב שבו היחיד אינו יכול להגיש תביעה כזאת.

ג. ניר: ומה אם הדבר נבצר מטנו לא בשל היחסים בין שתי המדינות אלא מחמת היותו בכלא?

ט. כנין: זוהי סוגיה אחרת, וצריך לדבר עליה.

א. ידיו:
אני חוסך בחבר הכנסת ורהפטיג בכך שנענין זה אפסך להיות גמיש, והייתי נוטה להגדרה כללית יותר: אם נכצר מהתובע מסיבות שאינן תלויות בו להגיש את התביעה במסך כל תקופת ההתייבות או בחלק ממנה, הוא יוכל להגיש אותה תוך ששה חדשים אחרי שנוטלה הסיבה המעכבת, אף אם בינתיים עברה תקופת ההתייבות היסודית.

ס. אלון:
הגדרה זו רחבה מאוד, והיא חותרת תחת כל הטיבנה של החוק. קבענו באחד המעיפים כי אם הנתבע העלים את הדבר מן התובע במידה, כי אז תקופת ההתייבות מתחילה יותר מאוחר. אם לקבל את הצעתו של מר ידיו, לא יהיה צורך בכלל בסעיף בזה, כי אם התובע לא ידע שהיו נזיקים, זוהי סיבה אובייקטיבית. כל הטיבנה של החוק הוא כזה שאין הוא מכיר בטוב "לא ידעתי", בסיבות אובייקטיביות. זה א מוציא מקרים יוצאים מן הכלל מבין הסיבות האובייקטיביות, כמו העלמת הנזיקין במרמה על-ידי הנתבע, המצאות בארץ אויב. אם נעזוב את הפירוט הזה ונקבל הגדרה כללית של אי-ידיעה, של סיבות אובייקטיביות, כי אז לא יהיה בידי בית-המשפט כל קנה-מידה. והגדרה כזאת מסוכנת מאוד. בנוסח זה הנתבע אף פעם לא ידע היכן הוא עומד, כי אין גבול לסיבות אובייקטיביות. בתביעות אזרחיות הגבול הוא 15 שנה, בלי הסייג של סיבות אובייקטיביות. לגבי נזיקים תמיד הקטינו את התקופה, הואיל וזה שטח רגיש.

הייתי מציע למצוא נוסח יותר מתאים במקום ארץ אויב, אבל לא לצאת מהגדרה של שטח הנמצא באיזו שהיא צורה בניתוק יחסים עם המדינה.

אשר למלים "בין סבו נולדה עילת התביעה", הייתי מציע, אם רוצים להרחיב זאת, לקבל על כל פנים נוסח הדומה להצעתו של חבר הכנסת אזניה, כדי שלא להכניס לחוק כל כך הרבה מקרים.

ז. ורהפטיג:
אם תקבל הצעתו של ד"ר ידיו, הייתי מציע שזה יהיה בוסף לענין של שטחים הנמצאים בתנאי שעת חירום עם המדינה.

י. ש. רוזנברג:
אני מקבל את הצעת חבר הכנסת ורהפטיג, ואני רוצה להוסיף עליה: "היה אחד מבעלי דין מחוץ לשטח שלטונה של מדינת ישראל, וכתוצאה מכך נכצר מטנו להביא התביעה, תחילת התקופה להגשת התביעה מן היום שהמסיבות שהפריעו לו להגיש התביעה - נפסקו". אני מתכוון בזה גם לסיבות שאינן תלויות בארץ אויב.

ב. אזניה:
הצעתי היא: "בחישוב הזמן האסור בסעיף 68 לא תובא בחשבון כל תקופה שבה ישב אחד מבעלי הדין בשטח הנתון לשלטונה של מדינה שאין לישראל יחסים משפטיים הדדיים אתה, או בשטח תפוס בידי מדינה כזאת או בכל שטח אחר שטרם משפטים הורה עליו בצו".

תוחלט: 1) לקבל את ההצעה שלא להכניס לחוק את המונח "ארץ אויב". משרד המשפטים יכין לישיבה הבאה הצעת נוסח ברוח ההצעות שנשמעו בוועדה.

2) לקבל את ההצעה האומרת שבחישוב תקופת ההתייבות לא תיחשב התקופה שבה היה אדם בארץ אויב, בתנאי שאם נשארו דק ששה חדשים, יקבל תרופת של ששה חדשים.

3) לדחות את ההצעה להבחין בין בעלי-הדין בענין זה.

הסתייגות לט. הלל.

ז. ורהפטיג: אני מציע להוסיף סעיף-קטן לסעיף 68. שנוסחו יהיה כזה: "בית-משפט לא יקבל טענת התישנות אם יהיה טבור סקבלת טענה זו אינה מן הצדק והינטר".

היו"ר נ. ניר: אני מציע שנשאיר זאת לטוף החוק.

סעיף 3(טעיף 68).

היו"ר נ. ניר: לאור החלטתנו בסעיף הקודם, אין אנחנו צריכים לדון במסגרת טעיף זה על הגדרת "ארץ אויב".

ב. אזניה: אני מציע למחוק את הסעיף ולהעביר את ההגדרות של "קטין" ו"נזקי גוף" לסעיף 68.

י.ש. רוזנברג: ההגדרה של נזקי גוף אינה נראית לי. הייתי מציע משהו הרבה יותר רחב: נזק הנגרם לגוף או לשכל או המונע ממנו למלא את תפקידיו הרגילים".

היו"ר נ. ניר: אני מציע למחוק את ההגדרה הזאת. נזקי שכל הם גם כן נזקי גוף. ואז יצטרך בית-המשפט להחליט מה הם נזקי גוף.

ס. בגין: לא אתנבד למחיקת ההגדרה, ככל אופן, הייתי מוותר על הטאוטולוגיה של "נזק הגורם הפסד", והייתי כותב: "נזקי גוף לרבות הפסד בכוסר שכלי".

ס. אלון: ההגדרה הזאת אינה מצויה בחוק הקיים, מפני שהחוק הקיים אינו מטפל בבעיית נזקי גוף ואינו מבחין ביניהם לבין נזקים אחרים. מאחר שהכנסנו את האנחה הזאת בנוגע לקטין, יש צורך להגדיר מה הם נזקי גוף. ההגדרה האנגלית היא הרבה יותר רחבה, ואם נכניס אותה כמות שהיא, יהיה זה מסוכן מאוד.

י.ש. רוזנברג: אולי נבסח כך: "נזק הנגרם לבריאותו, בין גופנית ובין רוחנית". אבל אני מוכן לקבל את הצעתו של חבר הכנסת בגין.

ס. אלון: אולי נכתוב: "נזקי גוף, לרבות פגיעה בכוסר השכלי".

הוחלט: 1. לדחות את ההצעה להשאיר את הטעיף ללא שינוי.

2. לדחות את ההצעה למחוק את ההגדרה של "נזקי גוף".

הסתייגות לי.ש. רוזנברג.

3. לקבל את ההצעה האוסרת לנסח זאת כך:
"נזק גופני - לרבות פגיעה בכושר השכלי".

4. לקבל את הצעת ב. אזניה להעביר את הסעיף
לסעיף 168, ולהכניס זאת לתוך נוסח הסעיף,

סעיף 4.

אני מציע לנסח את הסעיף כך:

ב. אזניה:

"הגורמות המפורסות להלן יתוקנו כך:

(א) בסעיף 11 לחוק בנק הדואה, במקום המלים
"תוך שנתיים" יבואו המלים "תוך ארבע שנים".

(ב) בסעיף קטן 4 לסעיף 12 של פקודת מסילות הברזל,
במקום המלים "ששה חדשים" יבואו המלים "ארבע שנים".

(ג) בסעיף 68 לחוק המסחרי העותומני, במקום המלים
"ששה חדשים" במקרה של הובלה בתוך תחומי ישראל" יבואו המלים "כעבור
ארבע שנים".

(ד) בסעיפים 281-282 לחוק הסחר הימי העותומני,
במקום המלים "תוך 31 יום" יבואו המלים "תוך ארבע שנים".

י. ס. רוזנברג: אני מתנגד להצעת חבר הכנסת אזניה. הכוונה היא
שתהיה אותה תקופת התישנות בכל המקורות האלה.
ואם כך, מוטב שלא ייקבע הדבר בשום חוק, אלא בחוק זה.

ס. אלון: בחוק בנק הדואה הסעיף הזה נוגע גם לנזיקים וגם
לחוזים. הוא הדין באשר לפקודת מסילות הברזל,
ובשני החוקים האחרים. כשהכניסו זאת, היתה למוטדות הסדינה פריבילגיה
בענין זה, אשר הכנסת ביטלה אותה, והיום המצב הוא שבנזיקים נגד
הסדינה תקופת התישנות היא כמו במקרים אחרים. אם נכניס בחוקים אלה
את התקופה של ארבע שנים, היא תחול גם על התישנות בנוגע לנזיקים
וגם בנוגע לתביעות חוזים. ובכון שאין סיבה מדוע יהיה למוטדות
הסדינה פריבילגיות בתביעות על סמך חוזים. אם נבטל את האבחנה הזאת,
תהיה התישנות לגבי חוזים - 15 שנה. וזה לגבי שני החוקים האחרונים
הנזכרים, יהיה מרחיק לכת, ובעיקר זה בולט על רקע של הביטול הרביעי,
אשר בקשר אליו ישנן אמנות בינלאומיות, ושם נקבעו תקופות יותר
קצרות מתקופות התישנות הרגילות. לגבי הובלה ימית מקובל לקבוע
תקופות יותר קצרות.

משרד המשפטים עוסק עתה בהכנת חוק התישנות כללי,
שבו, אנו מקווים, יבואו על פתרון כל הבעיות הקשורות בהתישנות. לכן
הייתי מציע שלא לבטל כרגע את הסעיפים 68 לחוק המסחרי העותומני
וסעיפים 281 ו-282 לחוק הסחר הימי העותומני.

דרך אחרת היא לצמצם זאת רק לגבי נזיקים, ולקבוע
תקופה קצרה יותר מאשר ארבע שנים.

חוק לתיקון פקודת הנזיקים האזרחיים.

י. סופסוף:

אם לא נבטל את הסעיפים האלה אלא נכניס בהם את התקופה של ארבע שנים, הרי כל העבודה שעטינו בסעיף 68א. לא תחול על בנק הדואר ועל סטילות הברזל, ולכן אינני חושב שאפשר לקבל את הצעת חבר הכנסת אזניה.

הענין של החוזים הוא פרטה אחרת לגמרי. ואני חושב שלגבי חוזים צריכים להיות אותם מועדים שישנם בחוק הכללי. מדוע לתת בענין זה פריביליגיה לבנק הדואר ולסטילות הברזל?

אשר לסעיף 68 של החוק הסחרי העותומני, וכן הסעיפים מחוק הסחר הימי העותומני, טרד המספטים אמנם מכין הצעת חוק, אך אין אנחנו יודעים מה היא תובא, ובינתיים אינני חושב שאנחנו יכולים להסאיר את התקופות המצחיקות האלה. לא הייתי מתנגד לכך שביחס לשני סעיפים אלה נקבע חוקי התישנות אחרים, אולי יותר קצרים, אבל עלינו לדון ולהחליט על כך, ולא לחכות לחוק שיובא.

י. הררי:

לא שמעתי כל נימוק מדוע בנק הדואר והרכבות צריכים להיות שונים מכל משרד מטשלת אחר.

אם מבטלים סעיפים בחוקים הנזכרים, צריך לעשות זאת בחוקים מיוחדים, ולא בחוק הנזיקים האזרחיים.

כשדנים על חוק כזה רגילים תמיד לחשוב על התובע ולא על הנתבע, שאחרי עבור תקופה מסויימת, קשה לא להביא הוכחות. ואם כך, מדוע דוקא מוק הסחרי אנחנו שוכחים את התובע ועוברים לנתבע ומגבילים את הזמן. אני בעד הגבלת הזמן, אבל גם ביחס לכל המקרים האחרים. על כל פנים, צריכה להיות שיטה אחידה.

ב. אזניה:

ביטול הסעיף בנוגע לרכבות פירושו קפיצה משה חדשים ל-15 שנה. ואני טוען שלא טוב בהתפתחות משפטית, וגם לגבי הרגלים של הצודים, לעשות קפיצות כאלה בבת אחת. הייתי מסכים לקבוע במקום ששה חדשים - ארבע שנים, שש שנים.

אם יש צורך לכתוב כי לגבי בנק הדואר והרכבת יחולו כל שאר הסעיפים שקיבלנו - יש לכתוב זאת. ואם יש צורך בהפרדה בין התישנות לגבי נזיקים ובין התישנות לגבי תביעות חוזים - נעשה זאת.

י. שופסוף:

אינני מסכים שאי-אפשר לקפוץ משה חדשים ל-15 שנים. אני מניח שיש לקבוע עשר שנים לגבי חוזים מסחריים. זה גם מקובל בעולם, גם בקשר עם שמירת מסמכים.

ש. הלל:

הייתי מציע לערוך הצבעה נטיונית, ואם תקבל הצעה להסוות את החוזים האלה עם החוזים הכלליים בסדינה, בזמין את הנהלת הרכבת ונודיע כי מתגבשת הצעה כזאת, ובטמע את טענותיה, אם יש לה מה להגיד בענין זה.

י. הררי:

אינני מקבל את טענת חבר הכנסת אזניה ביחס לקפיצה. כשהכנסת חוקה את החוק האומר שאפשר לבוא בתביעת נזיקין נגד מוסדות מטשלתיים, היתה זו קפיצה יותר גדולה.

לדעתי אין צורך להבחין בענין זה בין מוסדות המטשלה לבין מוסדות אחרים. ואני חושב שהתקופה של 15 שנה היא ארוכה מדי, לא רק בשביל מוסדות המטשלה.

היו"ר ג. ניר: אנחנו רבים על תיקונים לחוק הנזיקים, אבל לא על כל הפרובלימות הקטורות בהתישנות בסדינת ישראל. הייתי מציע שבחוקים הנזכרים בסעיף זה נתקן את הסעיפים ביחס לנזיקים ונכתוב כי באשר לנזיקים יחול החוק הזה.

י. רוזנברג: אני מקבל את טענת חבר הכנסת הררי שביטול של סעיפים אלה אינו שייך לחוק זה. אני מציע לכתוב במקום הביטולים האלה: "כל הוראה בחוק אחר המסנה את ההתישנות של נזיקים - בטלה".

ס. אלון: אם ההצעה היא להכניס את התיקון הזה רק לגבי נזיקים אזרחיים, ולהשאיר באותם החוקים את התקופות הנקבעות בהם, הרי ההצעה הזאת יפה לגבי בנק הדואר ומסילות הברזל, אבל לא לגבי החוק המסחרי הימי העותומני. כי בו התקופה של ארבע שנים היא ארוכה מדי.

י.ש. רוזנברג: מה הטעם באנגליה בענין זה?

ס. אלון: באנגליה זה כפי שאתה מציע.

אם נקבל את ההצעה הזאת, נצטרך לבדוק אם אפשר להחיל אותה גם על החוק המסחרי העותומני וגם על חוק הסחר הימי העותומני.

אשר להצעתו של חבר הכנסת הלל, נציגי הרכבת פנו אלינו בכתב והודיעו שהמסכיטים שלגבי הרכבת יבטלו את התקופה הזאת גם בנוגע לנזיקים וגם בנוגע לחוזים, בתנאי שיסאר סעיף 68 של חוק הסחר העותומני ביחס להובלה. וזוהי באמת פרשה בפני עצמה. לגבי יתר הדברים, אילו היינו מקבלים את ביטול סעיף 12, הנהלת הרכבות לא היתה מתנגדת.

ב. אזניה: אם כך, אני מציע שבנוגע לביטול הראשון והשני ננהג לפי הצעת חברי הכנסת ניר ורוזנברג, ולגבי הביטול השלישי והרביעי - בכלל לא נגע בזה.

ס. אלון: לא הייתי עושה זאת. אם כבר נוגעים בענין זה, והכנסת יודעת שיש בענין זה תקופה של ששה חודשים, ואינה נוגעת בזה, אינני חושב שזוהי דרך נכונה.

הוחלט: לתקן את התקופה בנוגע לנזיקים ולקבוע בכל המקומות הנזכרים - ארבע שנים.

א. ידין: אם רוצים להחיל זאת על כל החוקים, צריך לכתוב: סעיפים 68א-ד. יחולו על כל תביעה לפי פקודה זו, על אף האמור בכל חיקוק אחר.

ס. אלון: הייתי מבקש לאסוף לנו לשקול זאת עד לישיבה הבאה.

אני רוצה לשאול את חברי הוועדה אם לאחר שנבטור את החוק הזה הם ירצו לגשת לחוק הממשלה במסגרת הטיפול

יו"ר ב. בר:

בחוק יסוד.

הצעתי בענין זה היא לחכות עד שהממשלה תביש את החוק

ב. אזניה:

שר המשפטים פ. חזן: הממשלה התקדמה מאוד בענין זה. אני חושב שאנחנו צריכים להציע לכנסת חוק שלם בענין זה. וישנם חילוקי דעות. אבל אני מקווה שבגמר זאת בעוד זמן קצר.

אני מציע שנחליט על כך ביום ד'.

י. שופמן:

הישיבה נבעלה בשעה 13.00.